

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/26/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6719200878
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6719200878.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov Mgr. Martina Štubniaka a JUDr. Janky Boroškovej, vo veci posudzovanej osoby T. Q., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom U. XXXX/X, S., zastúpeného procesnou opatrovníčkou F. P., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom G. XXX/XX, M. C., Q., N. republika, o návrhu navrhovateľky T. W., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom C. ulica XXXX/XX, F., právne zastúpenej JUDr. Ing. Martinou Kiseľovou, advokátkou, so sídlom Pavla Mudroňa 26, Martin, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, Partizánska cesta 1, Banská Bystrica, o odvolaní procesnej opatrovníčky proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 14Ps/1/2019-449 z 24. septembra 2020, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen, ako súd prvej inštancie (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“, event. „súd prvej inštancie“), odvolaním napadnutým rozsudkom obmedzil v spôsobilosti na právne úkony posudzovaného S. Q., nar. XX. XX. XXXX tak, že nie je oprávnený samostatne:

- konať pred súdmi a inými štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy a verejnej správy, finančnými inštitúciami, preberať poštové zásielky a vybavovať si úradné záležitosti
- vstupovať do akýchkoľvek záväzkovo-právnych vzťahov, ktorými by sa zaviazal na finančné alebo materiálne povinnosti a nakladanie s majetkom, nakladať s finančnými prostriedkami v akejkoľvek sume, včítane preberania dôchodku a iných prípadných príjmov, disponovať samostatne s účtom a platobnými, či obdobnými kartami umožňujúcimi peňažné transakcie
- vykonávať jednostranné právne úkony, uzatvárať dohody, zmluvy, preberať záväzky, ku ktorým je zo zákona alebo dohodou účastníkov potrebná písomná forma
- rozhodovať o obstarávaní vecí bežnej potreby a o postaraní sa o svoje osobné veci, ako aj seba
- rozhodovať o svojej liečbe a o poskytovaní zdravotnej a sociálnej starostlivosti a o umiestnení do nemocničného zariadenia
- rozhodovať o mieste svojho pobytu, trvalom, či prechodnom. (I. výrok). Za opatrovníka pre T. Q. ustanovil T. W., rod. Q., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom C. ulica XXXX/XX, F., dcéru. (II. výrok). Zároveň vymedzil práva a povinnosti opatrovníka tak, že je oprávnený a povinný :
- zastupovať T. Q., nar. 19. XX. XXXX pred súdmi a inými štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy a verejnej správy, finančnými inštitúciami, preberať za neho poštové zásielky a vybavovať za neho úradné záležitosti
- vstupovať za neho do záväzkovo-právnych vzťahov, ktorými by sa tento zaviazal na finančné alebo materiálne povinnosti a nakladanie s majetkom, nakladať za neho s finančnými prostriedkami, včítane

preberania dôchodku a iných prípadných príjmov, disponovať s účtom a platobnými, či obdobnými kartami umožňujúcimi peňažné transakcie

- vykonávať za neho jednostranné právne úkony, uzatvárať dohody, zmluvy, preberať záväzky, ku ktorým je zo zákona alebo dohodou účastníkov potrebná písomná forma

- obstarávať za neho veci bežnej potreby, postarať sa o jeho osobné veci

- rozhodovať o jeho liečbe a o poskytovaní zdravotnej, sociálnej starostlivosti a o umiestnení do nemocničného zariadenia

- rozhodovať o mieste jeho pobytu, trvalom, či prechodnom

- zastupovať ho v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony (III. výrok). Opatrovníkovi uložil povinnosť podávať súdu písomné správy o zdravotnom stave, o mieste pobytu a majetku T. Q., vždy ku dňu 31.12. každého kalendárneho roka (IV. výrok). Ak sa nejedná o bežnú vec, uložil opatrovníkovi povinnosť požiadať o schválenie právneho úkonu urobeného T. Q. v zastúpení opatrovníkom súd (V. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (VI. výrok). Znalcovi MUDr. Marekovi Zelmanovi, s miestom výkonu činnosti Levická cesta 7, Hronovce priznal nárok voči štátu na náhradu znalečného v rozsahu 100 %, ktoré bude vyplatené do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu o určení výšky znalečného (VII. výrok). Štátu nepriznal náhradu trov konania voči účastníkom konania (VIII. výrok).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia prvoinštančný súd uviedol, že navrhovateľka sa domáhala obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony jej otca posudzovaného T. Q. z dôvodu jeho dlhodobej choroby, a to diagnostikovanej Alzheimerovej demencie - zmiešanej formy od roku 2015, pre ktorú je dezorientovaný v čase, v mieste, vyžaduje si nepretržitý dohľad a má aj ďalšie iné, závažné choroby.

3. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 10 ods. 1, 2, § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 231 písm. a), § 236, § 239, §240 ods. 1, § 243 ods. 1, § 244, § 248 ods. 1, 2, § 272, § 274 ods. 2, § 275, § 277 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a dospel k záveru o dôvodnosti návrhu navrhovateľky, keďže lekárskymi správami, znaleckým posudkom, ako aj znaleckým vyšetrením posudzovanej osoby v kontexte s ďalšími dôkazmi mal za preukázané, že posudzovaná osoba trpí duševnou poruchou - demenciou zmiešaného typu, ktorá je trvalá, nevyliciteľná. Prvotne bola zistená u posudzovaného už dňa 02. 11. 2015, nejde o stav prechodný, keďže je stredne ťažkého stupňa s tým, že sa bude postupne zhoršovať a u posudzovanej osoby je oslabená schopnosť jeho úsudku prakticky vo všetkých oblastiach, ktoré dôvody viedli okresný súd ku konštatovaniu, že sú naplnené hmotnoprávne predpoklady pre zásah do spôsobilosti posudzovanej osoby, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri všetkých úkonoch sebaobsluhy, pri stravovaní, pri kúpeľi, a pod., nevie si zabezpečiť každodenné sociálne potreby, nerozoznáva hodnotu peňazí, duševná porucha má vplyv na jej kognitívne a úsudkové schopnosti, v mieste bydliska i v sociálnych kontaktoch si vyžaduje neustály 24 hodinový dohľad druhej osoby. Posudzovaná osoba nevie sama hospodáriť so svojím dôchodkom, nerozoznáva menu, ani hodnotu peňazí, nevie obsluhovať mobilný telefón, pri psychiatrickom vyšetrení znalcom nevedela uviesť dátumy narodenia svojich detí, nie je schopná realizovať platby za užívanie služieb mobilného telefónu, ani disponovať sama so svojím účtom, platobnou kartou a sama si nezabezpečuje žiadne úkony pri každodenných životných potrebách, pri oslabenom úsudku nie je schopná ani pochopiť význam a možné konsekvencie konania na úradoch a inštitúciách, kde nevie samostatne konať a zodpovedne vo svojom mene rozhodovať, z ktorého dôvodu ju obmedzil v spôsobilosti na právne úkony podľa vymedzenia vo výrokovej časti rozhodnutia s tým, že nie je oprávnená vykonávať jednostranné právne úkony, uzatvárať akékoľvek dohody, zmluvy, rozhodovať o obstaraní veci bežnej potreby a o postaraní sa o svoje osobné veci, rozhodovať o svojej liečbe a poskytovaní zdravotnej či sociálnej starostlivosti, ani o umiestnení do nemocničného zariadenia a tiež ani rozhodovať o mieste svojho trvalého, či prechodného pobytu. Napriek tomu, že zo záverov znaleckého posudku vyplývalo, že posudzovaná osoba je schopná samostatne rozhodovať o svojom trvalom či prechodnom pobyte, pri zabezpečovaní adekvátnej sociálnej starostlivosti je tomu tak, avšak výsluchom znalca bolo zistené, že rozhodovanie posudzovanej osoby o jej pobyte je viazané aktuálne na prostredie a na stupeň a úroveň zabezpečenia jej sociálnych potrieb, preto vzhľadom na dôvody pre obmedzenie posudzovanej osoby aj v rozhodovaní o jej trvalom či prechodnom pobyte, keďže nie je schopná samostatne rozhodovať o sociálnej starostlivosti a vyhodnotiť stupeň svojej odkázanosti na sociálnu starostlivosť. Za opatrovníka posudzovanej osoby ustanovil jeho dcéru - navrhovateľku, a to vzhľadom na príbuzenský vzťah, ktorý navyše nie je odmietavý a v súčasnosti je ovplyvnený situáciou, ktorá vzišla medzi nimi zo súdneho konania, ale posudzovaná osoba nie je schopná pochopiť význam súdneho konania a zabezpečenie ochrany všetkých svojich práv a oprávnených záujmov.

Mal za preukázaný záujem dcéry posudzovanej osoby o ňu, keďže ho navštevovala v zariadení pre seniorov Benetrix, brávala si ho do svojej domácnosti, pričom o umiestnení posudzovanej osoby do zariadenia rozhodol syn posudzovanej osoby a medzi súrodencami sú v súčasnosti narušené vzťahy v dôsledku majetkového sporu týkajúceho sa neplatnosti darovacej zmluvy, ktorou posudzovaná osoba darovala svojmu synovi byt, v ktorom celoživotne bývala. D. P., ktorá aktuálne zabezpečovala osobnú starostlivosť o posudzovaného, nie je s ním v žiadnom príbuzenskom vzťahu, stará sa o neho po dohode so svojou dcérou F. P., ktorá je vnučkou posudzovanej osoby, od novembra 2018 v Brne a na jej starostlivosti sa osobne nepodieľa, pričom počas pobytu posudzovanej osoby na území SR sa práve navrhovateľka podieľala na zabezpečení jej adekvátnej zdravotnej starostlivosti a iných potrieb, najväčšiu dôveru mala posudzovaná osoba práve voči svojej dcére, teda navrhovateľke, pričom v minulosti neboli dokladané žiadne kontakty medzi D. P., F. P. a posudzovanou osobou. Z dokazovania mal okresný súd za preukázané, že aktuálne nie je hospodárne nakladané s finančnými prostriedkami na účte posudzovanej osoby, z ktorého boli vyčerpané takmer hneď po pripísaní finančné prostriedky, z ktorých bola uhradená prevažná väčšina nákladov za prenájom bytu v Brne, kde aktuálne posudzovaná osoba býva s procesnou opatrovníčkou D. P. a jej matkou, ktoré nepreukázali z akého príjmu hradia svoje životné výdavky a ako sa podieľajú na nich aj oni, keď na náklady ich bývania posudzovaná osoba z celkovej sumy 14 000,- CZK prispieva sumou 12 000,- CZK. Preto aj vzhľadom na úsudkové schopnosti posudzovanej osoby a jej obmedzenie v danej oblasti nebolo zrejmé, ako odsúhlasila predmetnú čiastku na úhradu nákladov bývania, keď nerozoznáva hodnotu peňazí v mene CZK. Z výberov z účtu posudzovanej osoby bolo zistené, že boli uskutočnené platby nesúvisiace s jej životnými nákladmi, týkali sa platieb v rôznych nákupných centrách a obchodoch značky Zara, Calzedonia, a pod. D. P. má voči sebe vedených až 25 právoplatných exekúcií pre vymoženie celkovej sumy 1 842 392,43 CZK. Tiež vyvolal pochybnosti dôkaz týkajúci sa žiadosti o poskytnutie opatrovateľského príspevku za opatrovanie posudzovanej osoby, z ktorého nebolo zrejmé či predmetnú žiadosť podala práve D. P. (č. I. 247 spisu), keď sa javí, že o príspevok požiadala iná osoba. Navyše posudzovaná osoba prežila na území SR takmer celý svoj život, žijú na území SR obidve jej deti, konkrétne v byte vo Zvolene žije syn posudzovaného, pričom navrhovateľka je bezúhonnou a zamestnanou osobou a sú u nej vytvorené všetky podmienky pre riadny výkon funkcie opatrovníka.

4. Podľa § 250 ods. 1 CSP, súd zabezpečí uloženie rozsudku o spôsobilosti na právne úkony v notárskom centrálnom registri listín.

5. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Tiež rozhodol o nároku znalca na náhradu znalečného v rozsahu 100 % voči štátu s prihliadnutím na § 251 ods. 1 CMP, podľa ktorého trovy dôkazu platí štát, ktorému nepriznal opätovne s poukazom na dané ustanovenie, náhradu trov konania voči účastníkom konania, ktoré vznikli z vyplateného znalečného znalcovi v sume 792,- Eur na základe uznesenia č. k. 14Ps/1/2019-337 zo dňa 30. 04. 2020.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala procesná opatrovníčka v zákonnej lehote odvolanie a žiadala, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Podstatou jej odvolania bolo vyjadrenie nesúhlasu s výpoveďou navrhovateľky a jej manželka na poslednom pojednávaní, kde nebola prítomná pre krízu koronavírusu. Uviedla, že s posudzovanou osobou, ktorá je jej starým otcom, bola v kontakte od svojich 8 rokov, od uvedenej doby boli v kontakte cez sociálne siete, teda nie je pravdou, že nebola s ním v kontakte až do roku 2018, sám jej ponúkol sumu na kúpu jej vozidla, ktorú sumu titulom daru nebola ochotná prijať. Za celú dobu mala s posudzovanou osobou vynikajúci vzťah, mala o ňom dostatok informácií, pričom navrhovateľka ho v byte vo Zvolene nenavštevovala, ani na sviatky, boli spolu v kontakte len cez mobilný telefón a aj to málo. Mala vedomosť o dohode jej otca s posudzovanou osobou o nasťahovaní sa k nemu a keďže navrhovateľka sa nebola ochotná o posudzovanú osobu starať, jedinou možnosťou bolo jej umiestnenie do domova dôchodcov v Benetrix, v danej dobe nemala možnosť sa postarať o posudzovanú osobu.. Dokonca sa navrhovateľka s jej otcom bavila o vyplatení z polovice z bytu. Podľa jej informácií navrhovateľka disponovala platobnou kartou posudzovanej osoby, pričom na jej účte zostala nízka suma a navrhovateľka neuviedla, že si tiež na svoj účet nechala posielat' sumu 150,-Eur a to aj v dobe, keď bola posudzovaná osoba v Brne. Počas pobytu v Benetrix sa posudzovaný necítil dobre, bol vychudnutý a zanedbaný, preto mu navrhla presťahovanie sa k nej do Brna a zabezpečenie spoločnej

starostlivosti so svojou matkou D. P.. Navrhovateľka nebola proti presťahovaniu sa posudzovanej osoby k nej do Brna, sama svoju starostlivosť neponúkla, navštevovala svojho otca v Brne, pričom zvrat nastal až po vyjadrení sa posudzovanej osoby, že v prípade úspechu v súdnom spore o byt, tento prenechá svojim vnúčatám. Predmetný súdny spor veľmi úzko súvisí s daným konaním o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Navrhovateľka nepochádza z usporiadanej rodiny, má veľmi zlý vzťah so svojou matkou pre jej materiálne chovanie a aj jej manžel je ovplyvnený navrhovateľkou, v dôsledku čoho vypovedal nepravdivo o tom, že posudzovaná osoba spávala v Brne na matraci používaným na umývanie áut. Nepravdivé boli aj informácie o splácaní pôžičiek jej matky z peňazí posudzovanej osoby. Dňa 17. 10. 2020 bola na základe súdneho rozhodnutia posudzovaná osoba späť prevezená k navrhovateľke, ktorá sa však osobne o ňu nestará, ale túto starostlivosť zabezpečuje opatrovateľka, až do času, než navrhovateľka so svojím manželom príde z práce, čo urobili napriek tomu, že súdu tvrdili možnosť prispôsobenia si práce starostlivosti o potreby posudzovanej osoby, teda opätovne súd zavádzali. Navyše navrhovateľka nemá skúsenosti so starostlivosťou o starého a chorého človeka, ktorý ju informoval o páde na zem dňa 09. 11., pričom na prechádzke bol v období od 17. 10. do 09. 11. iba jedenkrát pár metrov od domu navrhovateľky. Jej matka má skúsenosti so starostlivosťou o posudzovanú osobu, s ktorou navštevovala lekárov. Navrhovateľke ide len o materiálnu stránku a okresný súd nevzal do úvahy vyjadrenie posudzovanej osoby obsahujúce jej pranie o ustanovenie opatrovníka jej ako vnučky a nie navrhovateľky ako dcéry, ktorá mu veľmi ublížila a naďalej jej neverí.

8. Okresný prokurátor vo vyjadrení k odvolaniu procesnej opatrovníčky navrhol rozsudok prvoinštančného súdu v celom rozsahu potvrdiť ako vecne správny. Poukázal na absenciu konkrétnych odvolacích dôvodov a odvolacieho návrhu v predmetnom odvolaní, ktoré možno len hypoteticky subsumovať pod jednotlivé odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), preto sa nevedel vyjadriť konkrétne k odvolacím dôvodom. Procesná opatrovníčka v podanom odvolaní opomínala predmet a účel konania, obmedzila sa len na otázky poskytovania osobnej starostlivosti vo forme napĺňania základných životných potrieb posudzovanej osoby, akými sú jedlo, zdravotná opatera, bývanie a neprihliadala na skutočnosť, že so zabezpečením základných životných potrieb je nevyhnutné robiť aj právne úkony, pričom posudzovaná osoba nie je spôsobilá dané otázky sama nielenže vyriešiť, ale ani vyhodnotiť. Dokazovaním pred prvoinštančným súdom bolo preukázané, akým spôsobom bolo nakladané s finančnými prostriedkami T. Q. a aké následky tým boli spôsobené (prečerpanie účtu, nedoplatky na úhrade telekomunikačných služieb), čo obdobne platí aj vo vzťahu k zabezpečeniu adekvátnej zdravotnej starostlivosti, keď vzhľadom na vek a fyzický zdravotný stav posudzovanej osoby existuje dôvodná potreba zvýšenej zdravotnej starostlivosti, či už ambulantnej alebo ústavnej. Poukazovanie na pohnútky navrhovateľky pri podaní návrhu v súvislosti s majetkovoprávnymi spormi je v kontexte s výsledkami vykonaného dokazovania bez právneho významu.

9. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu procesnej opatrovníčky navrhla rozsudok prvoinštančného súdu ako vecne správny potvrdiť. Odvolanie považovala za nedôvodné, pretože prvoinštančný vykonal rozsiahle dokazovanie a aj s poukazom na znalecký posudok, dospel okresný súd k správnejmu záveru o potrebe obmedzenia spôsobilosti na právne úkony posudzovaného - jej otca. Rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vyplýva zo znalcom vykonaného vyšetrenia posudzovanej osoby a z lekárskeho záznamov. Ohľadne namietanej otázky rozhodovania o mieste pobytu sa znalec vyjadril na pojednávaní o duševnej poruche - demencie zmiešaného typu s tendenciou k jej postupnému zhoršovaniu, o oslabenej schopnosti úsudku posudzovanej osoby vo všetkých oblastiach, v dôsledku čoho nie je si schopný samostatne zabezpečovať veci každodennej potreby, rozhodovať o svojej liečbe, o zdravotnej či sociálnej starostlivosti, ani o umiestnení do nemocničného zariadenia. V danom smere poukázala na výpoveď znalca k rozhodovaniu o mieste pobytu posudzovanej osoby. Rovnako za nedôvodné považovala námietky procesnej opatrovníčky voči jej osobe, ktorá síce chcela byť ustanovená za opatrovníčku, ale počas pobytu posudzovanej osoby v Brne sa o ňu starala jej matka D. P., keďže procesná opatrovníčka pracovala v Prahe, pričom činnosť procesného opatrovníka je odlišná s činnosťou ustanoveného opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, kedy je potrebný úzky kontakt z dôvodu zastupovania pred príslušnými orgánmi, preberania zásielok, postaranie sa o bežné potreby a osobné veci. Od polovice októbra posudzovaná osoba už nežije v Brne, ale bola jej odovzdaná do starostlivosti, teda by nebolo dôvodné, aby jej opatrovníkom bola osoba žijúca v zahraničí, keď ona, ako dcéra jej vie zabezpečiť každodennú starostlivosť, do ktorej jej bola odovzdaná na hraničnom priechode medzi SR a ČR dňa 17. 10. 2020. Poukázala na situáciu, ktorá predchádzala odovzdaniu posudzovanej osoby, kedy sa s matkou procesnej opatrovníčky dohodla o odovzdaní jej otca na hraniciach a od uvedenej doby býva v ich domácnosti v rodinnom dome, pričom otec jej bol odovzdaný bez niektorých potrebných liekov, plienok, mobilného telefónu, ktorý zostal v užívaní D. P..

Vzhľadom na výšku faktúr za mobilné služby bola nútená deaktivovať SIM kartu. Procesná opatrovníčka sa v telefonáte snažila u posudzovanej osobe vzbudiť dojem, že jej teraz nie je dobre, lepšie jej bolo v Brne a zároveň jej oznámila, že je s matkou bez práce, pričom od druhého telefonátu dňa 09. 11. 2020 sa viac neozvala. V súvislosti so zaslaním zdravotnej dokumentácie od lekárky v ČR zistila, že MUDr. Vlasáková zdravotnú dokumentáciu jej otca nemá, iba niekoľko záznamov z vyšetrení a až následne na základe konfrontácie danej odpovede jej bola zdravotná dokumentácia D. P. zaslaná. V súčasnosti má posudzovaná osoba zmenenú adresu trvalého pobytu v mieste jej bydliska, kde sa cíti dobre, nespomína vôľu vrátiť sa do Brna a v období, keď sa ešte nachádzala v Brne, opäť došlo k neuhradeniu faktúr za mobilný telefón, k prečerpaniu bankového účtu. Napriek pripísaniu výsluhového a vdovského dôchodku posudzovaného začiatkom mesiaca, bol bankový účet otca prečerpaný už dňa 17. 10. 2020. Následne podnikla kroky k zrušeniu dispozičného práva k účtu posudzovanej osoby zo strany D. P., pričom pri prehlasovaní formalít zistila, že z účtu boli vybraté peňažné prostriedky dňa 12. 10. 2020. Ona v minulosti s finančnými prostriedkami otca nakladala zodpovedne na pokrytie potrieb svojho otca. Uviedla, že procesná opatrovníčka nebola s posudzovanou osobou v kontakte od svojich 8 rokov, ale až vo veku 12 a 13 rokov, neuvádzala pravdivé informácie o jej starostlivosti o posudzovanú osobu, či nakladaním s bankovým účtom a rovnako nepravdivé sú jej tvrdenia o majetkovom prospechu z otcovho bytu. Poukázala na uzavretie darovacej zmluvy k bytu zo strany posudzovanej osoby s jej bratom v roku 2017 a nie v roku 2015 a na nepravdivé informácie o jej zadĺžení niekoľko miliónovou hypotékou, ktorú v súčasnosti nemajú. Dennodenne zabezpečuje potrebnú starostlivosť pre posudzovanú osobu, ktorú sprevádza na lekárske vyšetrenia, trávia spolu čas prechádzkami, či hraním hier, a pod.. Potvrdila využívanie služieb profesionálnej opatrovateľky v čase, keď musí vybaviť isté záležitosti, ale otec je v ich domácnosti spokojný a má pohodu.

10. Prokurátor Okresnej prokuratúry Zvolen vo vyjadrení k vyjadreniu navrhovateľky poukázal na obsahovo totožné vyjadrenie s jeho vyjadrením a zotrval na svojom vyjadrení k odvolaniu.

11. Procesná opatrovníčka vo vyjadrení k vyjadreniu navrhovateľky a prokurátora Okresnej prokuratúry Zvolen, naďalej zotrvala na podanom odvolaní a návrhu v ňom uvedenom, pričom sa nestotožnila s predmetnými vyjadreniami. Poukázala na osobu navrhovateľky, ktorá sa podľa jej informácií lieči ambulantne na psychiatrii u MUDr. Anny Štrbianovej vo Zvolene už dlhú dobu, preto je neprípustné a odporujúce záujmom osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, aby osoba, ktorá sama nutne potrebuje lekársku pomoc, t. j. pomoc odbornú - psychiatrickú, mohla byť ustanovená ako opatrovník. Prvoinštančný súd bol o danej skutočnosti informovaný, avšak nevykonal žiadne dokazovanie smerujúce k zisteniu elementárnej spôsobilosti navrhovateľky byť ustanovená opatrovníkom posudzovanej osoby, pričom ak o tom existujú dôvodné pochybnosti, súd je povinný zákonným spôsobom ich odstrániť a vysporiadať sa a nimi. Za zarážajúci považovala postoj prokurátora, ktorý napriek vážnym pochybnostiam o spôsobilosti ustanoveného opatrovníka nepožadoval danú skutočnosť vyjasniť a pochybnosti vylúčiť. Naďalej uvádzala nezáujem navrhovateľky o posudzovanú osobu počas obdobia, keď žila sama v byte vo Zvolene, ako aj počas umiestnenia do Domova dôchodcov v Benetrixie. Na súde podávala navrhovateľka nepravdivé informácie o údajnom unesení posudzovanej osoby do Brna. Konštatovala, že posudzovaná osoba si platila všetky poplatky za domov dôchodcov, chodila si nakupovať do obchodu potraviny a zvládala si všetko zariadovať sama. Navrhovateľka nemala problém s odchodom posudzovanej osoby k nej do Brna, nenavrhol mu ani poskytnutie domova u nej a posudzovaná osoba sa dokázala prvé mesiace postarať celkom o seba, pričom kontrolu zabezpečili spoločne s jej matkou. Opätovne uvádzala dôvody a motiváciu zo strany navrhovateľky k podaniu predmetného návrhu v súvislosti s vedením súdneho sporu ohľadne bytu. Poukázala na susedu potvrdenú riadnu starostlivosť o posudzovanú osobu počas jej pobytu v Brne. Namietala konanie navrhovateľky, ktorá zamedzuje posudzovanej osobe v kontakte s vonkajším svetom, ignoruje jej požiadavky o telefonovanie a akúkoľvek komunikáciu s ňou zamedzuje. Poukázala na zaslanie mobilného telefónu posudzovanej osobe, ktorý jej navrhovateľka nedala a tiež daným spôsobom bráni v komunikácii a tiež v návšteve.

12. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 65, § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

13. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

14. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

15. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne.

16. Odvolací súd konštatuje, že procesná opatrovníčka v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvoinštančného súdu, a s ktorými by sa prvoinštančný súd pri rozhodnutí a pri jeho odôvodnení nevysporiadal.

17. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia (v súlade s citovaným § 387 ods. 2 CSP) preto poukazuje len na najzásadnejšie aspekty poukazujúce na správnosť odvolaním napadnutého rozsudku.

18. Z obsahu spisu a obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie konal a rozhodoval vo veci spôsobilosti na právne úkony posudzovanej osoby T. Q., túto v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku obmedzil v spôsobilosti na právne úkony a za opatrovníka jej v rozsahu obmedzenia ustanovil navrhovateľku, dcéru posudzovanej osoby. V napadnutom rozsudku sa súd prvej inštancie precízne vysporiadal s právnou úpravou spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby, možnosťou obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vyplývajúcou z ustanovení právnych predpisov, ako aj s predpokladmi, ktoré musia byť naplnené pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

19. Hmotné právo, tu ustanovenie § 10 OZ, rozlišuje pozbavenie spôsobilosti na právne úkony (§ 10 ods.1 OZ) a obmedzenie spôsobilosti na právne úkony (§ 10 ods.2 OZ), ale procesné právo, ktorým je CMP už neumožňuje pozbaviť fyzickú osobu spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu; ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozhodnutia vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť na právne úkony obmedzil.

20. Z ustanovenia § 10 ods.2 OZ vyplýva, že ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktoré nie je len prechodná alebo pre nadmerné užívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

21. CMP v ustanovení § 248 definuje, že konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je vždy spojené s konaním o ustanovení za opatrovníka podľa § 272 až § 277 CMP. Vo výroku rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony súd vymedzí presný rozsah, v akom sa spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzuje. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony súd vymedzí pozitívne alebo negatívne. Súd vo výroku rozsudku ustanoví aj opatrovníka a vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený. Jedná sa o ustanovenie opatrovníka podľa hmotného práva, ktorý je zároveň zákonným zástupcom osoby, o spôsobilosti ktorej sa rozhodovalo. Súdom ustanovený opatrovník je povinný vykonávať svoje práva a povinnosti riadne a dbať na pokyny súdu. Na spôsob výkonu funkcie opatrovníka dohliada súd. Rozhodnutím súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa mení právne postavenie osoby v tom smere, že nie je spôsobilá nadobúdať svojimi právnymi úkonmi práva a povinnosti v rozsahu, aký je uvedený vo výroku rozsudku. Rozsudok, ktorým sa rozhodlo o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, treba považovať za rozsudok o osobnom stave, ktorý nemá spätnú účinnosť.

22. Predpokladom pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je tak existencia duševnej poruchy, skutočnosť, že táto duševná porucha nie je len prechodného charakteru a v dôsledku práve tejto duševnej poruchy fyzická osoba je schopná robiť len niektoré právne úkony. Uvedené predpoklady mal súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním za preukázané; preukázané ich má aj odvolací súd.

23. Ústavný rozmer interpretácie ustanovenia § 10 OZ spočíva v rešpektovaní ľudskej dôstojnosti osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná; vyplýva okrem iného z Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), z jej čl. 19 ods.1 (každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena); spôsobilosť na právne úkony a otázky z nej vyplývajúce upravuje aj čl. 14 Ústavy (každý má spôsobilosť na práva), čl. 16 ods. 2 Ústavy (nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je

zaručená, obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom), ako aj čl. 19 ods. 2 Ústavy (každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života).

24. Vychádzajúc z obsahu podaného odvolania procesnej opatrovníčky, ustanovenej v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony posudzovanej osobe Jozefovi Boďovi, dospel odvolací súd k záveru, že aj keď procesná opatrovníčka de facto napadla svojim odvolaním všetky výroky rozsudku prvoinštančného súdu, podľa obsahu odvolania neuvádzala dôvody vzťahujúce sa k obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony posudzovanej osoby, obsahom podaného odvolania bolo viac-menej len uvádzanie osobnej starostlivosti pre posudzovanú osobu, podľa názoru procesnej opatrovníčky vo forme napĺňania základných životných potrieb, bez toho, že by procesná opatrovníčka spochybňovala správnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu v smere schopností vykonávať právne úkony posudzovanej osoby, a teda absenciu dôvodov pre rozhodnutie prvoinštančného súdu o obmedzení v spôsobilosti na právne úkony. V súvislosti s daným konštatovaním odvolací súd poukazuje aj na vyjadrenie procesnej opatrovníčky k znaleckému posudku zo dňa 17. 07. 2020 (na č. I. 368 spisu), v ktorom v úvodnej časti súhlasila so znaleckým posudkom súdom ustanoveného znalca MUDr. Zelmana vo všetkých bodoch.

25. Nakoľko námietky uvádzané procesnou opatrovníčkou v predmetnom odvolaní boli bez právneho významu a akejkolvek relevancie vo vzťahu k správnosti rozhodnutia prvoinštančného súdu, správnosť záveru súdu prvej inštancie pokiaľ ide o obmedzenie spôsobilosti posudzovanej v rozsahu uvedenom v I. výroku rozsudku okresného súdu bola splnená aj podľa názoru odvolacieho súdu. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie vyplývajúcim z napadnutého rozsudku, že práve v dôsledku zistenej duševnej poruchy posudzovaná osoba je nie schopná robiť práve tie právne úkony, v rozsahu ktorých spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil.

26. Procesná opatrovníčka už vo vyjadrení k znaleckému posudku navrhovala preveriť psychický stav navrhovateľky, ktorá podľa nej niekoľko rokov navštevuje psychiatrickú ambulanciu MUDr. Štrbianovej, pričom navrhovateľka vo vyjadrení k predmetnému vyjadreniu procesnej opatrovníčky (na č. I. 380 spisu na strane 6) poprela uvedené informácie, teda že by bola pacientkou psychiatrickej ambulancie, ktorú skutočnosť pre prípad potreby navrhla súdom preveriť. Procesná opatrovníčka v súvislosti so spochybňovaním spôsobilosti prvoinštančným súdom ustanovenej opatrovníčky posudzovanej osobe, tak ako v konaní pred okresným súdom, ani v súvislosti s odvolaním neprodukovala žiadne relevantné dôkazy, ktorými by hodnoverne a bez pochybností preukázala jej ničím nepodložené tvrdenia o údajnom nie dobrom psychickom stave navrhovateľky, ktorá bola ustanovená za opatrovníčku, a teda jej nespôsobilosti vykonávať funkciu opatrovníka podľa potrieb a záujmov posudzovanej osoby.

27. Preto je rozhodnutie okresného súdu vecne správne aj vrátane ustanovenia opatrovníka posudzovanej osoby v rozsahu, v akom táto bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony.

28. Opatrovník, ktorého súd ustanoví, musí konať v osobných a majetkových veciach osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony.

29. Okresný súd tiež správne ustanovenému opatrovníkovi uložil povinnosť zasielať súdu písomné správy o zdravotnom stave posudzovanej, o mieste jej pobytu a majetku tak, aby mohol byť dohľad súdu na spôsobe výkonu funkcie opatrovníka dodržaný.

30. Preto odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil, a to vrátane závislých výrokov o trovách konania.

31. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 52 CMP, z ktorého vyplýva, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

32. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,

- c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.